

tengeri fürdőhely. Portsmouth és Plymouth, hadi kikötők. Bristol (Brisztl), nagy kereskedőváros, a Severn mellett, 200,000 l. Bath (Beth), híres fürdő. Oxford (Oakszford) és Cambridge (Kémbridzs), egyetemekkel. Norwich (Norics), iparos hely. York, régi város.

Anglia iparvidékén: Birmingham (Börminghem), a brit érczipar középpontja, fekszik a Trent mellett. Fontosabb iparcikkjei a gőzgépek, fegyverek, tűk, acél-tollak, gombok stb., oly nagy, mint Budapest. Stafford (Stefford), Shakespeare születéshelye. Derby (Dörbi), Nottingham (Nottingem) és Leicester (Lesztör), harisnyakötéssel. Sheffield (Seffield), a vasipar (kések) második középpontja. Leeds (Lidz), gyapjuszövéséről, Bradford (Bredfort), gyapotfonásáról és Halifax (Helifeksz) vasiparáról nevezetes. Manchester, a gyapotipar főhelye, fél millió embert foglalkoztat. Liverpool, gyapotkereskedés főhelye, 550,000 l. Chester (Csesztör), sajtjáról, Lancaster (Lencsztor), fegyvergyártásáról híres. Whitehaven (Huajthévn), Newcastle és a közeli Gateshead (Getszhead), kőszénbányászatról nevezetesek. Merthyr Tydfil (Mertajdfil), Swansea (Szuanszi) és Cardiff, a Wales félszigetén, kőszénbányászatról híresek.

Skócia városai: Edinburgh, főváros Leith (Lith), kikötőjével 230,000 lakost számlál és egyeteméről nevezetes. Glasgow, Skócia első ipar és kereskedelmi városa; gyapotszövés és vasárúk gyártásában Anglia bármely városával kiállja a versenyt, 500,000 l. Perth (Pörth), Dundee és Aberdeen (Aberdín), nagy iparral. Inverness, hadi kikötő.

Irhon: Dublin (Döblin), nagy kereskedéssel, 340,000 l. Belfast (Belfeszt), vászonszövése virágzó. Londonderry, az ir kivándorlók gyűlhelye. Galway (Geluei), a nyugati parton, kereskedést üz. Cork, gabona és marhakivitellel. Limerik (Limrik), a Shannon torkolatánál. Valenczia, délnyugati parton a tenger alatti táviró kiindulási pontja.

Szigetek: Hebridák (Hibridiz), a Fingal barlangjáról nevezetes kis Staffa (Steffa) szigettel; Orkney (Oarkniz) szigetek; Shetlandi (Setlend) szigetek lakói juhászattal, harisnyakötéssel, sapkacsinálással és halászáttal foglalkoznak. Man (Men) sziget az Ir tengerben. A Normann szigetek legfontosabbjai a Jersey (Dzsörszí) és Quersey (Kvörzsi) szigetek. Továbbá a sziklás Wight (Uajt) és a Scilly (Szilli) szigetek is Angolország-hoz tartoznak. Ezekon kívül Európában az angoloké: Gibraltár, Malta, Cyprus és Helgoland.

DÁNORSZÁG.

38,000 □ klm. 1,900,000 l.

Alkotó részei, függélyes tagoltsága, tengeri útai. Dánia négy részből áll, u. m.: 1. a dán szigetvilágból; 2. a Jütland fél-

szigetből; 3. a Fárői szigetektől és 4. Izland szigetből. Legfontosabb alkatrésze a dán szigetvilág, hol e következő szigeteket kell kiemelnünk: Zeeland, melyet a Szund tengerszoros választ el Svédhontól, e tengerszoros legkeskenyebb helyén csak $3\frac{1}{2}$ klm. széles és sekély, de mivel legrövidebb, sok kereskedelmi hajó (40,000) használja. A jövedelmező szundvám 35 millió forintot váltott meg, Zeeland és Laaland szigeteket Fünne és Langelandtól a Nagy-Belt választja el, mely mély ugyan, de sok zátony veszélyessé teszi, ezen mozognak a hadi hajók. Fünne és a félsziget közt van a Kis-Belt, ezt zátonyai és kedvezőtlen áramai miatt kerülik a hajósok. Ezekről keletre van Bornholm szigete. E szigetek belseje lapályos, partjaik alacsonyak.

Jütland szintén lapály, csak a félsziget hosszában van homokos, részben erdős földhát, mely a keskeny Skagen földcsücskével végződik.

A Fárői szigetek kopár sziklák, melyeknek lakói (10,000) halászat, juhtenyésztéssel, dunalúdfogással stb. foglalkoznak.

Izland, örök hóval és jegesekkel borított, nagy hegysíkot képez; működő tűzhányói (Hekla) és időszakos hévforrások (gejzirek) nagyérdekűek. Lakói (70,000) a parti legelőkön marhát tenyésztene (mely télen halhulladékkal felöntött mohával is megelégszik), halásznak, madarásznak; tüzelő anyagul uszadékfa szolgál. Városa Reikiavik, délnyugaton van.

Égalj, anyagi műveltség. Égalját a tenger mérsékli, de igen gyakoriak a tengeri zivatarok. — Dánia földművelő állam, a szigetekén elég gabona terem. Jütland száraz és homokos pusztáin ellenben a földművelés csekély eredménnyel jár, valamivel jövedelmezőbb a juhászat. A királyság szűkölködik fában; érczekben és sóban; Bornholm szigeten kőszénbányák vannak. Annál jövedelmezőbb a halászat (osztriga, hering és kebljau). Ipara csekély, annál jelentékenyebb kereskedése.

Lakosok. A lakosok a germán törzs egyik ágához tartoznak. A dán bátor, vitéz vállalataiban. A dán nyelv az alsó német nyelvvel közeli rokonságban van. A dánok túlnyomóan lutheranusok. A népevelés jó karban van.

Alkotmány, kormány, Dánia alkotmányos királyság, az országgyűlés két kamrából áll.

Az úgynevezett Skandináviai államok közt legkisebb, de legfontosabb a Dán királyság. Nem képez összefüggő egészet, területe a tengerben van elszórva, de igen előnyös a fekvése; mert itt van a Keleti tenger kulcsa.

Kopenhága, a Szund partján, ez egyedül jelentékeny város, hol majdnem az összes kereskedés, ipar és nyilvános élet központosul, 270,000 lakossal. Helsingör, hanyatlott, mióta a Szundvám nem szedetik. Odensee, Fünne szigetén. A félszigeten Aarborg és Fridericia a legnevezetesebb városok.